

USNESENÍ

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Ivany Kotrčové a soudkyň Mgr. Daniely Večerkové a JUDr. Martiny Tvrdkové ve věci

žalobce: **R. H.**, narozený dne xxx
bytem xxx
zastoupený advokátem Mgr. Štěpánem Ciprýnem
sídlem Rumunská 1720/12, 120 00 Praha 2

proti
žalované: **V. D.**, narozená dne xxx
bytem xxx
zastoupená advokátem JUDr. Jaromírem Štůskem, LL.M., Ph.D.
sídlem Jandova 185/6, 190 00 Praha 9

o určení dědického práva

k odvolání žalované proti usnesení Obvodního soudu pro Prahu 9 ze dne 8. srpna 2023, č.j. 40 C 183/2017-203

takto:

Usnesení soudu I. stupně **se potvrzuje.**

Odůvodnění:

1. Soud I. stupně shora označeným usnesením přiznal žalované osvobození od soudních poplatků v rozsahu 30 %. Z odůvodnění se podává, že v řízení má být vypracován znalecký posudek z oboru písmoznalectví, je třeba, aby žalovaná zaplatila zálohu na náklady znaleckého posudku ve výši 60 000 Kč, neboť jí tíží důkazní břemeno ohledně prokázání pravosti listiny ze dne 28.2.2011 označené jako Testament zůstavitele J. V.. Žalovaná požádala o osvobození od povinnosti hradit zálohu na náklady znaleckého posudku s ohledem na svůj věk a starobní důchod jako jediný příjem. Soud I. stupně zjistil z potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech z 7.8.2023 a přílohy, že žalovaná je vdova, vlastní 1/3 domu čp. xxx na adrese xxx a 1/3 přílehlého pozemku, jejím jediným příjmem je starobní a vdovský důchod v celkové výši 23 900 Kč měsíčně. Citoval ust. § 141 odst. 1, § 138 odst. 1 o.s.ř., odkázal na stanovisko Nejvyššího soudu ze dne 12.5.2010 Cpjn 204/2009 o funkcích soudního poplatku a účelu individuálního osvobození od soudních poplatků a dospěl k závěru, že je adekvátní osvobození žalované od soudních poplatků v rozsahu 30 %, když hodnotil její příjmové a majetkové poměry jako poměry běžného důchodce, přičemž žalovaná pobírá nadprůměrný starobní důchod a vlastní 1/3 domu v němž bydlí včetně přílehlého pozemku.
2. Usnesení napadla žalovaná včasným odvoláním. S odkazem na data České správy sociálního zabezpečení polemizovala se závěrem soudu I. stupně, že pobírá nadprůměrný důchod. Namítala, že se soud I. stupně nevypořádal s tím, že je osobou vysokého věku, se zdravotními problémy, což uvedla v prohlášení, že z předloženého výpisu z účtu je zřejmé, že v průběhu 10 dnů má výdaje na léky ve výši téměř 2 000 Kč, má i další výdaje jako např. potraviny, hygienické potřeby, odívání a jiné. Rovněž namítala, že se soud I. stupně nezabýval jejími konkrétními osobními poměry, hodnotil běžného českého důchodce a není zřejmé, jak dospěl k závěru, že právě osvobození ve výši 30 % má být adekvátní. Poukazovala na to, že při přiznaném osvobození a výši zálohy na znalecký posudek by musela na záloze zaplatit 40 000 Kč, přičemž tato částka je více než dvojnásobkem jejího měsíčního příjmu po odečtení nezbytných nákladů na bydlení. Měla za to, že Shodu s prvopisem potvrzuje H. R.

splňuje podmínky pro úplné osvobození od soudních poplatků, že usnesení soudu I. stupně je neodůvodněné, nepřezkoumatelné a nezákonné a navrhl, aby bylo změněno tak, aby jí bylo přiznáno osvobození od soudních poplatků v plném rozsahu.

3. Vzhledem k tomu, že žalovaná v prohlášení o osobních, majetkových a výtěžkových poměrech neuvedla ničeho o úsporách, zůstatcích na účtech, v tomto směru také ničeho nedoložila, přičemž v odvolání hovoří o výpisu z účtu, který však nebyl předložen, byla odvolacím soudem vyzvána, aby ve lhůtě 7 dnů sdělila zda, jaké má účty, u jakých peněžních ústavů, s jakým zůstatkem, zda má úspory, v jaké výši, aby ke svým tvrzením doložila listiny, např. výpisy z účtů. Žalovaná na výzvu odvolacího soudu ve stanovené lhůtě nereagovala.
4. Odvolací soud přezkoumal z podnětu podaného odvolání napadené usnesení soudu I. stupně, včetně řízení, jež předcházelo jeho vydání (§ 212, § 212a o.s.ř.), a aniž bylo třeba nařizovat jednání (§ 214 odst. 2 písm. c) o.s.ř.), dospěl k závěru, že odvolání není důvodné.
5. Dle § 141 odst. 1 o.s.ř. lze-li očekávat náklady důkazu, který účastník navrhl nebo který nařídil soud o skutečnostech jím uvedených anebo v jeho zájmu, uloží předseda senátu tomuto účastníku, není-li osvobozen od soudních poplatků, aby před jeho provedením složil zálohu podle předpokládané výše nákladů, jinak nelze důkaz navrhovaný účastníkem provést, o tom musí být účastník poučen.
6. Skutečnost, že vzniknou náklady v souvislosti s provedením důkazu lze nepochybně předpokládat u důkazu znaleckým posudkem a nelze je uložit účastníku, který byl osvobozen od soudních poplatků. V projednávaném případě proto bylo třeba se zabývat tím, zda jsou u žalované předpoklady pro osvobození od soudních poplatků či nikoliv.
7. Podle § 138 odst. 1 o.s.ř. na návrh může předseda senátu přiznat účastníkovi zčásti osvobození od soudních poplatků, odůvodňují-li to poměry účastníka a nejde-li o svévolné nebo zřejmě bezúspěšné uplatňování nebo bránění práva; přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li proto zvláště závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno. Nerozhodne-li předseda senátu jinak, vztahuje se osvobození na celé řízení a má i zpětnou účinnost; poplatky zaplacené před rozhodnutím o osvobození se však nevracejí.
8. Při rozhodování o osvobození od soudních poplatků soud přihlíží k celkovým majetkovým poměrům žadatele, k výši soudního poplatku, k nákladům, které si pravděpodobně vyžádá dokazování, k povaze uplatněného nároku a k dalším podobným okolnostem. Účastník je přitom povinen soudu prokázat věrohodným způsobem své poměry, které jsou rozhodné pro posouzení důvodnosti jeho žádosti (srov. usnesení Nejvyššího soudu ČR z 18. 9. 2013, sp. zn. 30 Cdo 2643/2013).
9. Pro vyhovění žádosti je třeba, aby účastník prokázal splnění dvou podmínek, že to odůvodňují jeho poměry a současně se nejedná o zřejmě svévolné nebo bezúspěšné uplatňování nebo bránění práva. Osvobození od soudních poplatků je institutem zcela výjimečným a lze ho použít pouze ve zcela mimořádných případech tehdy, pokud se osoba bez svého zavinění dostane do natolik závažné situace, kdy není schopna zajistit si prostředky na zaplacení soudního poplatku (v projednávaném případě zálohu na důkaz znaleckým posudkem), aby se mohla domoci soudní ochrany svých práv.
10. Soud I. stupně dospěl k závěru, že žalovaná splňuje předpoklady pro osvobození od soudních poplatků v rozsahu 30 %, z důvodu, že je starobní důchodkyní a pobírá nadprůměrný důchod ve výši 23 900 Kč měsíčně. Soudu I. stupně bylo odvolatelkou vytýkáno, že se nezabýval jejími konkrétními poměry, zejména z pohledu jejích příjmů a výdajů. Odvolací soud ve snaze zabývat se blíže příjmovými a výdajovými poměry žalovanou vyzval k doložení výpisu z účtu, z něhož by bylo

Shodu s prvopisem potvrzuje H. R.

lze pravidelné příjmy a výdaje a případně také úspory žalované zjistit a posoudit, žalovaná však ničeho nedoložila. Za tohoto stavu, kdy je na žadateli, aby své poměry dostatečně určitě tvrdil a prokázal, a žalovaná tuto povinnost nesplnila, nelze dospět k jinému závěru, než že jí nelze přiznat dobrodiní plného osvobození od soudních poplatků.

11. S ohledem na výše uvedené odvolací soud napadené usnesení jako věcně správné dle § 219 o.s.ř. potvrdil.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí není dovolání přípustné.

Praha 27. září 2023

JUDr. Ivana Kotrčová v. r.
předsedkyně senátu